

ÅRSRAPPORT 2008

SFTs GEOGRAFISK RETTEDE MILJØSAMARBEID

TA-2676/2010

1. Oppsummering

SFT bidrar aktivt til å oppfylle regjeringens målsettinger knyttet til globale miljøutfordringer og internasjonalt miljø samarbeid. Utviklingssamarbeid, nordområdene og EØS-midlene er høyt prioritert i SFT, og vi har hatt en betydelig innsats på disse områdene i 2008.

Innsatsen har spesielt vært rettet mot samarbeid innen Arktisk Råd, med Russland, Polen og Kina. Vårt pågående institusjonssamarbeid i Zunyi i Kina ble sluttført i september 2008. Det har vært aktivitet på to av i alt fire planlagte samarbeidsprosjekter i Sør-Afrika. Vårt samarbeid med Petrovietnam i Vietnam er videreført og går etter planen. Videre har vi vært aktive i forhold til oppfølgingen av arbeidet med regjeringens handlingsplan for miljørettet utviklingssamarbeid og programmet "Olje for utvikling". Som del av denne satsingen har vi et institusjonssamarbeid med miljø- og ressursmyndighetene på Madagaskar. Samarbeidet har hatt god fremdrift i 2008. Vi har også deltatt i planleggingen av et samarbeid med myndighetene i Uganda under Olje for utvikling. I 2008 avrundet vi pågående aktiviteter i Serbia samt i EECCA-regionen med fokus på Kasakhstan.

Aktivitetsnivået har gått svakt ned på institusjonssamarbeid og EØS-arbeidet i forhold til i 2007. SFT har brukt ca 5 årsverk til geografisk rettet miljø samarbeid mot 5,7 i 2007. Samtidig har vi fått finansiert en større andel av planleggingsaktivitetene enn tidligere år. Vi har hatt en merinntekt på kr 473 736 i forhold til årets inntektskrav på kr 5 202 000.

Internasjonalt miljø samarbeid er nødvendig for å løse de globale miljøutfordringene. Regjeringen har som målsetting at Norge skal bli et foregangsland i miljøpolitikken, og å bli et ledende land på miljørettet utviklingssamarbeid (Soria Moria-erklæringen 2005). Målene reflekteres i Miljøverndepartementets (MD) tildelingsbrev til SFT for 2008. Arbeidet i nordområdene, EØS-finansieringsmekanismene, samarbeidet med Sør-Afrika og Kina samt regjeringens satsing Olje for utvikling er spesielt fremhevet. SFT vil bidra aktivt til å oppfylle regjeringens mål, og internasjonalt miljø samarbeid er derfor et viktig arbeidsområde for SFT.

Vi har prioritert arbeidet med EØS-finansieringsmekanismene. Polen og Tsjekkia er gitt spesiell oppmerksomhet, gjennom samarbeidet med det polske Chief Inspectorate for Environmental Protection (GIOS) og mulig prosjektsamarbeid med det tsjekkiske Czech Environmental Information Agency (CENIA). Vi har vurdert å inngå samarbeidsprosjekter med de sist tiltrådte EU medlemslandene Bulgaria og Romania.

Vårt arbeid under miljøforvaltningens felles rammeavtale med Norad er redusert ytterligere i forhold til tidligere år. Vi får svært få bestillinger fra Norad. Samtidig har planlegging og samarbeid under satsingen "Olje for utvikling" krevd store ressurser i 2008. SFT har valgt å prioritere fire mulige samarbeidsland: Vietnam, Uganda, Madagaskar og Mosambik. I løpet av 2008 har vi omprioritert på grunnlag av politiske signaler og Mosambik er erstattet av Ghana som prioritert land. Våre institusjonssamarbeid med miljø- og ressursmyndighetene på Madagaskar og med Petrovietnam i Vietnam går som planlagt. Vi har også deltatt i planleggingen av et integrert miljø, ressurs og inntektsprogram i Uganda. Vi har i tillegg bidratt til Petrads kurs og arbeidet med å lage en miljømanual for petroleumsvirksomhet i bistandssammenheng.

SFTs pågående institusjonssamarbeid med miljømyndighetene Zunyi i Kina har hatt god fremdrift og ble avsluttet med en stor avslutningsworkshop i september 2008. Samarbeidet

betegnes som meget vellykket både på norsk og kinesisk side. Vi har også deltatt i planleggingen av et miljøkompetansesenter som bl.a. bygger på erfaringene fra samarbeidet med Zunyi og andre norske aktørers tidligere samarbeid. Det har vært noe aktivitet på to av fire institusjonssamarbeidsprosjekter i Sør-Afrika: samarbeidet med Ethekwini kommune på avløp og samarbeidet med The Department of Environmental Affairs and Tourism (DEAT) om tilsyn. Samarbeidsprosjektene med DEAT på avfall og farlig avfall er ikke kommet igang.

SFT initierte i 2005 et samarbeid med Kasakhstan om kompetanse- og erfaringsoverføring på tilsyn med petroleumssektoren, bl.a. gjennom fagseminarer. Arbeidet ble avrundet i 2008, men det er gjensidig interesse for å ta opp igjen dialog om videre samarbeid. Vi har samarbeidet tett med OECD om gjennomføringen av dette prosjektet.

Arbeidet med nordområdene er fortsatt høyt prioritert av SFT. Vi har hatt spesiell fokus på arbeidet innen Arktisk Råd og det bilaterale miljøsamarbeidet med Russland. SFT har koordinert gjennomføringen av en rekke prosjekter under det bilaterale samarbeidet. Havmiljø er et sentralt tema, men det er også utført prosjekter knyttet til Renere Produksjon i industrien. SFT startet i 2006 en dialog med den russiske tilsynsmyndigheten Rostekhnadzor om en egen samarbeidsavtale. På grunn av omorganiseringer på russisk side er det ikke lenger aktuelt med en samarbeidsavtale mellom SFT og Rostekhnadzor.

Ressursbruk og inntjening i 2008

SFTs samlede aktivitet på geografisk rettet miljøsamarbeid har i 2008 vært om lag 5 årsverk. Dette er liten nedgang fra 5,7 årsverk i 2007. Aktiviteten har i hovedsak vært stabil på institusjonssamarbeidene, men har gått noe ned på planleggingsaktiviteter. Samtidig er en større andel av planlegging på Olje for utvikling blitt fakturerbart. Vi har ikke lenger koordineringsansvar for miljøforvaltningens felles rammeavtale med Norad. Dette påvirker også den samlede ressursbruken.

Det har vært ytterligere nedgang i forhold til kompetansehevingstiltak under rammeavtalen med Norad. Bestillingsoppdrag fra Norad har gått ned fra 7 ukeverk i 2007 til ca 1 ukeverk i 2008, mens kompetansehevingstiltak er på samme nivå som i 2007, dvs. ca 2 ukeverk.

Det er brukt ca. 5 ukeverk på samarbeid med Kasakhstan i 2008. Dette er en nedgang fra ca. 6,5 ukeverk i 2007. I tillegg er det benyttet ca. 3 ukeverk på samarbeid med land på Balkan og gjennomføring av en workshop i Serbia.

For 2007 har SFT et inntjeningskrav på kr 5 202 000 på kapittel 4441, post 091. Det er per 31.12.08 innbetalt kr. 5 665 736. Dette gir en merinntekt i forhold til MDs inntektskrav på kr 463 736. Disse midlene og avsatt GEO-buffer må benyttes til å dekke utgifter til reiser og lignende som har påløpt for at vi skal kunne generere inntektene. I 2008 hadde vi kr.2 675 533 i utgifter i forbindelse med institusjonssamarbeid, bestillinger og planleggingsaktiviteter.

Geografiske samarbeidsområder og samarbeidsformer

2. Bistand

SFTs samlede aktivitet på bistandsrelaterte oppgaver i 2008 vært ca. 144 ukeverk eller vel tre årsverk. Dette er en liten økning fra 2007 da vi brukte ca 130 ukeverk. Økningen av aktivitetsnivået skyldes at institusjonssamarbeidet med Madagaskar under Olje for utvikling er kommet i gang og har god fremdrift. Samarbeidet med Zunyi er avsluttet, men dette skjedde relativt sent i 2008. Sammen med økt planleggingsaktivitet for et senter for miljøkompetanse i Beijing og tilsvarende aktivitet under Olje for utvikling, har også bidratt til økningen. Det har vært liten aktivitet i Sør-Afrika.

Det har igjen vært nedgang i forhold til kompetansehevingstiltak under rammeavtalen med Norad. Bestillingsoppdrag fra Norad har gått ned fra 7 ukeverk i 2007 til ca 1 ukeverk i 2008, mens kompetansehevingstiltak ligger på samme nivå som i 2007 dvs. ca 2 ukeverk. Ordningen med SFT som koordinator for miljøforvaltningens fagsenter under den felles rammeavtalen er i hovedsak falt bort.

2.1 Institusjonssamarbeid/Samarbeidsavtaler i utviklingsland

Land	Partner: tema	Varighet	Totalt budsjett	SFTs budsjett
Kina	Zunyi EPB/Guizhou EPB: tilsyn	2005—2008	6 985 000	4 487 000
Sør-Afrika	DEAT: tilsyn	2007—2009	3 801 142	1 029 340
Sør-Afrika	Ethekwini: avløp	2007—2009	2 250 291	762 200
Vietnam	Petrovietnam fase III: HMS i petroleumssektoren	2007—2009	7 625 000	1 265 000
Madagaskar	ONE/OMNIS	2007—2011	30 000 000	6 000 000*
Totalt			20 661 433	6 405 040

* Samlet for SFT og DN.

2.1.1 Kina

Institusjonssamarbeid mellom Zunyi Municipal EPB, Guizhou Provincial EPB og SFT om bedret system for tilsyn.

Guizhou er en av Kinas vestprovinser, og et prioritert område for bistandssamarbeid både fra norsk og kinesisk side. Zunyi er med sine sju millioner innbyggere den nest største kommunen i Guizhou. Zunyi står overfor alvorlige miljøproblemer, særlig i forhold til luft- og vannkvalitet. Forurensende industri har hovedansvaret for dagens situasjon, men også kullfyring i husholdningene bidrar til den dårlige luftkvaliteten.

★ Zunyi

Forslag til prosjektdokumenter for et samarbeid ble utarbeidet i september 2002 av Guizhou Environmental Protection Bureau (GEPB) (provinsnivå), Zunyi Environmental Protection Bureau (ZEPB) og SFT i fellesskap. Daværende stortingspresident Kosmo offentliggjorde ved et besøk i Zunyi i oktober 2004 at prosjektet ville få norsk støtte. I januar 2005 ble samarbeidsavtalen underskrevet, og prosjektet startet opp. Prosjektet hadde en total budsjettamme på kr. 6 985 000 over fire år. Av dette var SFTs ramme ca kr. 4 487 000. Prosjektet ble avsluttet høsten 2008.

Langsiktig målsetting/utviklingsmål (goal): *Industrial pollution in Zunyi Municipality is reduced.*

Kortsiktig målsetting/tiltaksmål (purpose): *Improved quantitative and qualitative performance of Zunyi EPB, especially the staff dealing with monitoring, inspection and information management.*

Resultat/produkt (output):

- (1) Monitoring and inspection staff will be able to verify compliance with discharge permits.*
- (2) The level of knowledge with EPB staff on appropriate environmental management procedures is substantially raised.*
- (3) Zunyi EPB's reporting system and reports are substantially improved.*
- (4) Environmental awareness raised in selected key pollution enterprises.*

Aktivitetene som var planlagt for 2008 ble gjennomført i henhold til planene. Tiltakene og endringene som var framkommet gjennom prosjektperioden ble evaluert og endelig implementert i september 2008.

Manglende/feil oppfølging av eksisterende krav til industrien utgjør den største utfordringen i Zunyi, og dette har vært prosjektets hovedfokus. Som følge av prosjektet har tilsynsmetodikken blitt endret slik at det nå er et system som gjør at ressursene i større grad allokteres de verste forurensere. Dessuten har inspektørene fått kompetanse til å gjøre grundigere kontroller slik at de bedre kan se sammenhenger mellom produksjonsprosesser og utslipp til luft og vann. Prosjektet har også ført til bedre utveksling av informasjon og kompetanse mellom de som gjennomfører målinger hos forurensingsmyndighetene og de som gjennomfører inspeksjoner.

I tillegg til tilsyn av industrivirksomheter har vi gjennom prosjektet også jobbet med rutiner for kvalitetssikring av utslippstall fra industrien, og et system for raskere innhenting av informasjon fra luftovervåkingsstasjonene rundt byen. Et annet delprosjekt har hatt bruk av renere teknologi i industrien som tema. En kinesisk konsulent, som har vært engasjert gjennom prosjektet, har identifisert flere tiltak som er gjennomført uten store kostnader på utvalgte virksomheter i byen. Kineserne har også ønsket å øke sin kompetanse på miljøområdet og det har i regi av prosjektet blitt arrangert et omfattende opplæringsprogram. I tillegg har 30-40 av de ansatte i ZEPB gjennomført engelskopplæring i hele prosjektperioden.

Provins EPB-en har vært aktivt deltagende gjennom hele programmet for å sikre forankring på høyere nivå samt spredning av resultater. Både miljømyndighetene i Zunyi og provinsmyndighetene er svært fornøyd med resultatene fra prosjektet, og mener det har

bidratt til viktige miljøforbedringer. De har også startet arbeidet med å spre erfaringene videre i Zunyi kommune og i Guizhou provinsen.

Utkast til sluttrapport fra prosjektet ble skrevet i september 2008. Endelig sluttrapport for institusjonssamarbeidet vil legges ut på www.sft.no.

Norad gjennomførte en evaluering av institusjonssamarbeidet i mai/juni 2008. Norad ga positive tilbakemeldinger på gjennomføring og resultatet for prosjektet.

Viktige aktiviteter og resultater i 2008:

- ✓ Seminar/ workshop om beredskap (februar)
- ✓ Seminar/ workshop om kvoter og luftforurensning (februar)
- ✓ Test av revidert inspeksjonssystem i 3 virksomheter i Zunyi (mars og juni)
- ✓ Evaluering av tiltak og rutiner og implementering av disse for alle outputs (september)
- ✓ Prosjektstyringsmøte (PIC) i Zunyi (september)
- ✓ Sluttrapportering
- ✓ Avslutningsseminar i Zunyi (september)

Timebruk i 2008 = 33 ukeverk

Planlegging av samarbeid om spredning av miljøkompetanse

Miljø er et sentralt tema i den siste kinesiske femårsplanen. Kjerneelementer i dette arbeidet vil være etterlevelse av miljøregelverk og heving av den generelle miljøbevisstheten i folket.

Det er et ønske, både fra norsk og kinesisk side å videreføre miljøsamarbeidet mellom de to landene. SFTs institusjonssamarbeid i Zunyi vil være et av fem kinesisk-norske prosjekter som skal danne basis for et nytt prosjekt på nasjonalt nivå i Kina. Målet med prosjektet er å spre erfaringer og kompetanse fra tidligere miljøprosjekter til en større del av Kina, og dessuten ha en plattform for utveksling av miljøinformasjon og ideer mellom Norge og Kina. SFT skal være prosjektkoordinator på norsk side for det nye prosjektet. NIVA, Sintef og DN vil være sentrale andre norske bidragsytere.

Det kinesiske miljødepartementets (MEP) kontor for internasjonalt samarbeid (FECO) har i samarbeid med SFT utarbeidet et prosjektdokument (Sino-Norwegian Competence Building Project). Andre kinesiske og norske aktører har gitt innspill i prosessen. Norad har vurdert det foreløpige prosjektdokumentet, og kommentarene er innarbeidet i forslaget. Endelig utkast til prosjektdokument ble ferdig i desember 2008. Det forventes at avtaler og kontrakter vil bli undertegnet februar/mars 2009. Prosjektet kan igangsettes umiddelbart etter dette.

SFT har brukt ca 11 ukeverk i 2008 til planlegging av samarbeidet om spredning av miljøkompetanse samt kontakt mot den norske ambassaden i Beijing.

2.1.2 Sør-Afrika

Det norsk- sørafrikanske miljøprogrammet for 2005-2009

Norge og Sør-Afrika har samarbeidet om miljø siden 1997. Samarbeidet har vært organisert som et bredt miljøprogram. Første programperiode gikk fra 1997-1999, andre programperiode fra 2000-2004. Overordnet Business plan for miljøsamarbeidet mellom Sør-Afrika og Norge for perioden 2005-2009 ble først undertegnet i desember 2005. Planen gir fem prioriterte områder for samarbeidet:

- biodiversitet
- avfall (Integrated Waste Management)
- luftkvalitet (Air Quality Management)
- tungt nedbrytbare organiske forbindelser (POPs)
- verktøy for miljøforvaltning (Environmental Governance)

Institusjonssamarbeid mellom DEAT og SFT om tilsyn

DEAT og SFT har siden utarbeidelsen av den overordnede Business planen for det norsk-sørafrikanske miljøsamarbeidet diskutert muligheten av å samarbeide om tilsyn på nasjonalt nivå. Utkast til prosjektdokumenter ble utarbeidet per e-post, og siden drøftet under SFTs besøk i forbindelse med Årlig møte for miljøsamarbeidet mellom Norge og Sør-Afrika i mai 2007. Kontrakt for samarbeidet ble inngått i slutten av august 2007. Samarbeidet vil bl.a. bygge på erfaringene fra SFTs institusjonssamarbeid med Ethekwini om tillatelser og tilsyn som ble gjennomført i perioden 2003-2006.

På grunn av at det har tatt noe tid fra prosjektdokumentene ble skrevet til arbeidet kom faktisk i gang samt at det har vært endringer internt i DEAT, har det vært nødvendig å gå gjennom prosjektdokumentene på nytt. Dette gjorde partene i felleskap under oppstartworkshopen sommeren 2008, og det er gjort mindre endringer i prosjektets innhold uten at dette har påvirket målstrukturen i særlig grad.

Langsiktig målsetting/utviklingsmål (goal): *“to increase the skills levels of inspectors to meet the objective of conducting environmental inspections and reporting on the status of compliance with environmental regulations.”*

Resultat/produkt (output):

- (1) Develop a competency framework
- (2) Develop a skills development programme
- (3) Implementation of skills development programme

Viktige aktiviteter og resultater i 2008:

- ✓ Det ble gjennomført en oppstartsworkshop i Oslo 01-06.06.08. Workshopen omfattet også en gjennomgang og oppdatering av prosjektdokumentene.

Timebruk i 2008 = 3 ukeverk**Institusjonssamarbeid mellom Ethekwini Municipality og SFT om avløp**

SFT samarbeidet i perioden 2003 – 2006 med Ethekwini Municipality (Durban storkommune) om lisensiering og tilsyn. I bakkant av dette samarbeidet uttrykte Ethekwini ønske om et nytt samarbeid på små avløpsrensaneanlegg. Ethekwini laget utkast til prosjektdokumenter som ble videreutviklet gjennom e-postkorrespondanse. Kontrakt for samarbeidet ble inngått i slutten av august 2007 og kom i gang i september samme år.

I løpet av 2008 har det vært en del endringer i bemanning av prosjektet. Prosjektlederne på begge sider har vært i permisjon, og SFTs prosjektleder har siden sluttet. Dette har påvirket fremdriften, men det har likevel vært gjennomført en workshop samt noe rådgiving per e-post. Prosjektet ble presentert som case under det Årlige møtet for det norsk-sørafrikanske miljøprogrammet. Ethekwini uttrykte der at de var svært fornøyde med hva de hadde fått ut av samarbeidet.

Langsiktig målsetting/utviklingsmål (goal): *To provide appropriate receiving environment/surface water quality through relevant controls on low volume sewage treatment plants*

Kortsiktig målsetting/tiltaksmål (purpose): *Appropriate guidelines and policies formulated and implemented to facilitate the relevant control of low volume sewage treatment plants in order to ensure appropriate discharges into watercourses*

Resultat/produkt (output):

- (1) Improved regulation of small scale domestic sewage treatment works (low volume treatment plants)

Viktige aktiviteter og resultater i 2008:

- ✓ Workshop inkl. feltbesøk, Oslo 01-06.06.08.

Timebruk i 2008 = 3 ukeverk**Andre samarbeid i Sør-Afrika**

SFT startet planleggingen av samarbeidet i 2006. I september samme år besøkte den sørafrikanske departementsråden Norge. I tilknytning til dette besøket ble det arrangert en idédugnad med deltakere fra SFT og det sørafrikanske miljø- og turismedepartementet (Department of Environmental Affairs and Tourism – DEAT) for å forberede samarbeid på avfall og farlig avfall. I slutten av oktober 2006 gjennomførte vi et oppfølgingsbesøk i Sør-Afrika for å undersøke mulige samarbeidspartnere/samarbeidskommuner. Det ble besluttet å samarbeide videre med Nelson Mandela Metropolitan Municipality og Buffalo City Municipality i Eastern Cape provinsen.

Planlegging av samarbeid mellom Nelson Mandela Metropolitan Municipality, Buffalo City Municipality, Eastern Cape Province, DEAT og SFT om avfall

I siste del av januar og første halvdel av februar 2007 foretok SFT et besøk i Sør-Afrika. Hensikten var å utarbeide prosjektdokumentene for samarbeid om avfall og farlig avfall.

Første del av turen omfattet besøk i Port Elisabeth (Nelson Mandela Metro) og East London (Buffalo City Municipality). Formålet var å få et bedre innblikk i hvordan de to kommunene arbeider med avfall, og hvilke utfordringer det ville være relevant å samarbeide om. Det ble holdt en fem dagers LFA-workshop (Logical Framework Approach) i East London. Workshopen hadde bred deltakelse fra alle samarbeidspartnerne, og fellesskap utarbeidet vi et utkast til Business Plan for avfallssamarbeidet. Business planen ble videre oversendt til DEAT og den norske ambassaden i Pretoria. Planen fikk i første omgang svært positiv omtale under det årlige møtet i 2007 mellom Norge og Sør-Afrika. I etterkant har DEAT hatt en del endringsforslag til prosjektdokumentene. Disse ble rettet opp. SFT har prøvd å opprettholde kontakten for å få avtale og oppstartworkshop på plass. Vi ba blant annet om et møte i tilknytning til det Årlige møtet for miljøprogrammet. I møtet kom det fram at DEAT ønsket å redusere sin innsats i prosjektet pga. kapasitetsutfordringer samt at de anså prosjektet som av mest nytte for kommunene som er involvert.

Planlegging av samarbeid mellom DEAT og SFT om farlig avfall

Andre del av SFTs besøk var viet planlegging av samarbeidet med DEAT på farlig avfall. DEAT arrangerte en todagers workshop for egne fagpersoner, fagpersoner fra provinsmyndighetene (som har ansvar for farlig avfall), industrien og frivillige organisasjoner for å drøfte status og fremtidige tiltak på området. Det ble også gjennomført feltbesøk til et stålverk, en platinaproducent, en papirproducent og et mottaksanlegg for farlig avfall. I etterkant av besøket ble det laget et konseptnotat for samarbeidet. Sammen med oppsummeringen fra workshopen og videre samtaler med DEAT danner konseptnotatet grunnlaget for Business Planen for samarbeidet. SFT har laget utkast til plan og sendt denne til DEAT.

På grunn av manglende kapasitet har DEAT ikke hatt anledning til å gi tilbakemelding på utkastet før i desember 2007. Arbeidet med prosjektdokumentene fortsatte i løpet av 2008. Det ble også gjennomført et møte med ansvarlig seksjonsleder i DEAT i sammenheng med Årlig møte for miljøprogrammet. I desember 2008 ble det klart at partene var enige om det faglige innholdet, men hadde ulik tilnærming til roller. DEAT ønsket og hadde behov for at SFT skulle bistå som en ren konsulent, dvs. utføre alt arbeid i samarbeid med en innleid lokal prosjektkoordinator. SFT ser sin rolle som rådgiver og pådriver for kapasitetsbygging i institusjoner som DEAT. Det ble enighet om at DEAT skal legge frem et forslag for ambassaden om å kunne leie inn en konsulent til gjennomføring, men de ønsker fortsatt at SFT skal ha en mindre rolle som kvalitetssikrer og dialogpartner. Arbeidet med å avklare hvordan dette kan løses fortsetter i 2009.

2.2 Olje for utvikling

Regjeringens program Olje for utvikling (OfU) ble lansert i 2005. Programmet har tre pilarer: miljøforvaltning, finansforvaltning og ressursforvaltning. Hovedmålsettingen er å bidra til at utviklingsland som har olje- og gassressurser skal kunne utnytte disse på en måte som bidrar til at inntektene kommet landet og innbyggerne til gode, og at petroleumsaktiviteten ikke går på bekostning av miljøet.

MD sitter i styringsgruppen for programmet sammen med Olje og energidepartementet og Finansdepartementet. Programmet ledes av UD, men med Norad som gjennomføringsansvarlig. Frem til høsten 2008 har arbeidet vært ledet av et sekretariat i Norad. Etter intern omorganisering i Norad er sekretariatet, sammen med energidelen av den tidligere miljø, infrastruktur og energiavdelingen, organisert i en egen avdeling.

MD har som en del av programmet opprettet et eget Olje for utvikling prosjekt. MDs OfU-prosjekt er kontaktpunkt for Norad og koordinerer MDs egen og miljøforvaltningens innsats under OfU. Unntaket er institusjonssamarbeid som allerede pågår. Det har vært avholdt flere møter, om enn noe uregelmessig, knyttet til arbeidet i Olje for Utvikling generelt og spesifikt i tilknytning til enkeltland.

SFT har prioritert fire land med tanke på institusjonssamarbeid: Madagaskar, Uganda, Mosambik og Vietnam. På grunn av endringer ift. politiske prioriteringer i MD er Mosambik erstattet med Ghana. Det pågår institusjonssamarbeid med Madagaskar og Vietnam, og SFT har deltatt aktivt i planleggingen av et integrert OfU-program i Uganda. Videre planlegging av samarbeid med Ghana vil skje i 2009.

SFT har, i tillegg til institusjonssamarbeidene, utført oppdrag fra Norad eller andre, og deltatt eller holdt innlegg på relevante møter og seminarer, blant annet på Petrads 8-ukers kurs. Vi har tatt i mot en rekke delegasjoner fra samarbeidsland, både som del av forarbeidet til institusjonssamarbeid og enkeltstående besøk. SFT har også bidratt aktivt i utviklingen av en miljømodul for Petrads kursportefolio og utviklingen av en miljømanual til bruk både for norske og utenlandske partnere. Det norske Veritas har hovedansvar for utvikling av manualen på oppdrag fra MD. Vi har også gitt innspill og kommentarer til ulike saker og dokumenter, spesielt saker som skal behandles i OfUs styringsgruppe.

Viktige aktiviteter og resultater i 2008:

- ✓ Madagaskar, Vietnam og Uganda omtales separat (se under)

Delegasjonsbesøk:

- ✓ Workshop i Ghana med presentasjon fra SFT i februar
- ✓ Besøk fra Petrobras i februar
- ✓ Delegasjonsbesøk fra National Programme Coordinating Team Madagaskar i mars (utenfor institusjonssamarbeidet)
- ✓ Delegasjonsbesøk fra Ghana til Oslo i mai
- ✓ Besøk fra Ghanas forurensningstilsyn til Oslo i november
- ✓ Seminar for deltakere fra Irak hos Petrad i Stavanger i september
- ✓ Workshop i Zambia med presentasjon fra SFT i oktober
- ✓ Foredrag på Petrads 8-ukers kurs i Stavanger i oktober
- ✓ Delegasjon fra WWF Madagaskar, Uganda og Tanzania i desember

Andre aktiviteter knyttet til satsingen

- ✓ Innspill til Petrads miljømodul
- ✓ Innspill til miljømanualen

Total ressursbruk i 2008 = 31 ukeverk

2.2.1 Vietnam

Institusjonssamarbeid mellom Petrovietnam, Petroleumstilsynet, Kystverkets beredskapsavdeling og SFT om HMS-systemer og forurensningskontroll i petroleumsindustrien – fase III

Samarbeidet bygger på to foregående faser av helse, miljø og sikkerhetssamarbeid mellom de samme partene. Petrovietnam har selv satt i gang et eget HMS-prosjekt for å få spredt erfaringer og kompetanse fra de to første fasene i egen organisasjon inkl. datterselskap o.l. Samarbeidet med de norske partnerne skal støtte oppunder Petrovietnams eget prosjekt.

Aktivitetene i fase III startet høsten 2007.

Project Goal

To establish a sustainable and efficient management of health, safety and environment in the Vietnamese oil and gas industry, so that the risk of personnel injury, major accidents and environmental damage is minimised.

Project Objectives

- *Implementation of Petrovietnams recently developed policy and corporate requirements for HSE-management*
- *Further development of Petrovietnams HSE corporate management systems, tools and practices, including its HSE objectives, strategies and plans.*
- *Developing targeted HSE-training activities to support Petrovietnams systems developments by means of competency and capacity building.*
- *Forwarding the implementation and incorporation of Petrovietnams corporate HSE-management system into the development of appropriate HSE-management systems in Petrovietnams subsidiaries.*

Viktige aktiviteter og resultater i 2008:

- ✓ Workshop on Baseline study of HSE-MS implementation Hanoi i mai (aktivitet 1)
- ✓ Workshop on HSE accident and incident recording and reporting i Ho Chi Minh City i juni (aktivitet 5)
- ✓ Workshop om avfall og avfallshåndtering i Oslo i september (aktivitet 8)
- ✓ Workshop om HMS data-håndtering i Stavanger i september (aktivitet 6)
- ✓ Workshop om tilsyn med påfølgende revisjon i Ho Chi Minh City i oktober/november (aktivitet 4 og 10)
- ✓ Styringskomitémøter på Lillehammer (mars) og i Da Lat (november)

I tillegg har Kystverket gjennomført en aktivitet Workshop on development of emergency response management, HCMC juni (activity 7)

Total ressursbruk i 2008 = 20 ukeverk

2.2.2 Madagaskar

Institusjonssamarbeid under Olje for utvikling mellom gassiske miljø- og ressursmyndigheter (ONE og OMNIS) og SFT

Samarbeidet mellom SFT og de gassiske myndighetene er et av i alt 13 delprosjekter under Norads program "Management of Oil and Gas in Madagascar". Det er gjort lovende oljefunn på Madagaskar, både onshore og offshore, og internasjonale og regionale oljeselskaper har fått kontrakter for letevirsomhet på 25 blokker. Olje for utvikling programmet skal gå fra 2007 til 2011. Prosjektplaner for miljøprosjektet ble ferdigstilt og avtale om institusjonelt samarbeid mellom SFT, ONE og OMNIS ble undertegnet i september 2007. Direktoratet for naturforvaltning deltar også i prosjektet. I 2008 har det vært høy aktivitet på prosjektet, og arbeidet har foregått i henhold til planen. Programmet har en total budsjetttramme på kr. 36 millioner over fem år. Av dette er miljøprosjektets ramme ca kr. 5 millioner.

Langsiktig målsetting/utviklingsmål (goal): *To prevent and mitigate the deterioration of the environment due to oil and gas exploration and exploitation*

Kortsiktig målsetting/tiltaksmål (purpose): *Environmental authorities have sufficient capacity to regulate and monitor the oil and gas industry*

Resultat/produkt (output):

- (1) *Adequate legal environmental framework*
- (2) *Screening of marine and terrestrial values in potential exploration areas undertaken*
- (3) *Environmental guidelines related to the oil and gas industry are established*
- (4) *Knowledge of best practise and technology in the petroleum sector achieved*
- (5) *Training programme for future oil and gas experts established*

Spesielle utfordringer i Madagaskar er konflikt mellom industri og nåværende og planlagte verneområder, sosiale problemstillinger, samt manglende regelverk og kompetanse/kapasitet hos de gassiske myndighetene.

Prosjektet har hatt høy aktivitet i 2008, og arbeidet har i 2008 blitt gjennomført i henhold til planene, bortsett fra en aktivitet som ble utsatt til våren 2009 pga manglende kapasitet på norsk og gassisk side.

Viktige aktiviteter og resultater i 2008:

- ✓ Besøk av gassisk delegasjon på 9 personer i uke 10
- ✓ Styrking av miljølovverket i forhold til framtidig petroleumsindustri: 2 workshops avholdt på Madagaskar i juni og november med norsk jurisdeltakelse samt innspill gitt til ny miljø- og petroleumslov
- ✓ Utvikling av retningslinjer for industritilsyn og tilsyn av ett oljeproduksjonsanlegg gjennomført i april

- ✓ Samling av biodiversitetsdata og utvikling av tematisk atlas for å identifisere sårbare områder. Workshop avholdt i november.
- ✓ Arbeid med retningslinjer for SEA (Strategic Environmental Assessment). Workshop avholdt i november.
- ✓ Miljømyndighetenes opplæringsbehov er kartlagt. Workshop avholdt i juni.

Total ressursbruk i 2008 = 20 ukeverk

2.2.3 Uganda

Uganda er et av de fire landene SFT har prioritert med tanke på institusjonssamarbeid. I løpet av 2008 har SFT deltatt i planleggingen av et integrert miljø, ressurs og inntektsprogram for Uganda under Olje for utvikling. Et slikt integrert program er en nyvinning i OfU-sammenheng. Planleggingen har vært ledet av Norad og ambassaden i Kampala. Siden programmet omfatter mange sektorer og parter har det vært brukt mye ressurser på å få den felles overbygningen på plass i tillegg til innholdet i de enkelte pilarene. Hovedsamarbeidspartner på miljøområdet vil være National Environmental Management Authority (NEMA), men også Uganda Wildlife Authority (UWA), National Forestry Authority (NFA), Directorate of Fisheries og Ministry of Water and Environment ved vanndirektoratet vil være involvert. Programdokumentene ventes ferdigstilt i løpet av februar 2009. Norad vil deretter gjøre en vurdering av programdokumentene før avtaler kan inngås. Oppstart ventes juni evt. august 2009.

Viktige aktiviteter og resultater i 2008:

- ✓ Introduksjonsworkshop i Kampala 05-08.05.08
- ✓ Planleggingsworkshop i Kampala/Entebbe 23-25.06.08
- ✓ Planleggingsworkshop i Kampala/Entebbe 20-22.08.08
- ✓ Planleggingsworkshop i Kampala 10-12.11.08
- ✓ Besøk av statsråd Eryio november 2008
- ✓ Innspill til programdokumenter og deltakelse på landkoordineringsmøter

Total ressursbruk i 2008 = 7 ukeverk

2.2.4 Ghana

Ghana har høy politisk prioritet i MD og statsråd Solheim besøkte landet i 2008. MD har opprettholdt kontakten med ghanesiske miljømyndigheter og disse har uttrykt ønske om å samarbeide med Norge under OfU-programmet. Ghana har utviklet et utkast til en Oil and Gas Master Plan med en egen miljøkomponent. Det ble gjennomført en fact finding tur i september 2008 med representanter fra MD og DN. SFT var invitert, men kunne ikke stille på kort varsel. I november 2008 besøkte direktøren for det ghanesiske Environment Protection Agency Norge. Han hadde møter med MD, SFT, DN og SK samt Havforskningsinstituttet. Møtet med SFT var kort, men vi fikk gått gjennom behov for kompetanseoverføring fra ghanesisk side og presentert SFTs kompetanse. Det er godt samsvar mellom hva som ønskes og hva SFT kan bidra med. Videre planlegging vil skje i 2009. MD ventes å ta en ledende rolle i planlegging og gjennomføring av et samarbeid.

2.3 Fagsenteravtalen med Norad

2.3.1 Koordinering av miljøforvaltningens fagsenter for miljørettet utviklingssamarbeid

Samarbeidet mellom Norad og SFT har i 2008 vært preget av varierende kontakt mellom SFT og Norad. Kontakten hadde bedret seg betraktelig i siste kvartal av 2007 da fikk SFT ny kontaktperson, men vedkommende gikk i permisjon i juni 2008. Ny kontakt var på plass sent på høsten 2008. Samarbeidet har også vært preget av at Norad har foretatt en evaluering av samtlige rammeavtaler i 2007. De enkelte avtalene har svært ulike vilkår. Norad har ønsket å erstatte disse avtalene med likelydende avtaler for alle. Arbeidet har trukket ut i tid, og det er fortsatt uavklart om rammeavtalen vil sies opp fra Norads side. Det ventes at omstilling av samarbeidet kommer 2009.

MD gjennomførte i 2007 en evaluering av koordineringsfunksjonen for utviklingssamarbeidet og arbeidet med EØS-finansieringsmekanismene som har lagt til SFT siden 2004. Alle de underliggende etatene deltok aktivt i evalueringen. Utfallet ble at koordineringsfunksjonen fra høsten 2007 gikk tilbake til MD med unntak av enkelte mindre oppgaver. Ansvar for disse er plassert hos SFT i rammeavtalen mellom Norad og miljøforvaltningens fagsenter. SFT har deltatt på samtlige planmøter mellom Norad og miljøforvaltningen. Det har ikke vært gjennomført Årlig møte mellom Norad og miljøforvaltningen i 2008.

Viktige aktiviteter og resultater i 2008:

- ✓ Planmøte SFT og Norad 29.01.08
- ✓ Planmøte Kartverket og Norad 04.02.08
- ✓ Planmøte DN og Norad 05.02.08
- ✓ Planmøte RA og Norad 08.02.08
- ✓ Nettverksmøter 02.04.06 og 17.11.08

Timebruk i 2008: 2 ukeverk

2.3.2 SFTs fagsenter

Det ble gjennomført et planleggingsmøte med Norad 29.01.08. I møtet ble det fastsatt omtrentlige rammer for SFTs virksomhet i 2008. Det forelå ingen bestillinger til SFT ved planmøtet, og det var vanskelig å fastsette en økonomisk ramme for kompetansehevingstiltak. Ressursbruken til kompetansehevingstiltak er derfor bevisst holdt lavt.

Oppdrag fra Norad

Aktivitetsnivået på oppdrag har gått ytterligere ned fra ca syv ukeverk i 2007 til i underkant av ett ukeverk i 2008.

Land	Oppdrag	Tidsbruk
Libanon	Vurdering av plan for opprydding etter oljesøl	11 t
Mosambik	Vurdering av avfallsplan for Maputo	2 t
Multi	WIO-LaB: innspill til Årlig møte mellom Norge og programmet	10,25
Totalt		23,25 t

Kompetansehevingstiltak

Kompetansehevingstiltakene omfatter forberedelse, deltakelse og etterarbeid med møter i miljøforvaltningens fagsenter (nettverk), og rene kompetansehevingstiltak. For 2008 har SFT brukt knappe to ukeverk på kompetansehevingstiltak.

Dato	Aktivitet	Tidsbruk
11-13.02.08	UKS-kurs "Miljø, klima, ren energi"	24 t
14.02.08	IIED-seminar	4 t
	Deltakelse på møter under fagsenteravtalen: samtlige planmøter, miljøbistandsnettverksmøter 02.04.08 og 17. 11.08 samt møte med Norad om ny rammeavtale	44,75
Totalt		72,75 t

2.3.3 Andre bistandsaktiviteter

Forum for vann i norsk utviklingssamarbeid

✓ Møte 04.04.08 hos SFT. Arbeidet med forumet har ikke vært prioritert i 2008

Delegasjonsbesøk

- ✓ Delegasjonsbesøk fra NILUs samarbeidspartner KwaZulu Natal University, Sør-Afrika, i mars
- ✓ Delegasjonsbesøk fra NIVAs samarbeidspartnere i Xining i oktober
- ✓ Delegasjonsbesøk fra FAFOs samarbeidspartnere i Kina i oktober
- ✓ Det var også ventet et delegasjonsbesøk fra Tanzania i oktober, men dette ble avlyst

For delegasjonsbesøk, se også under Olje for utvikling.

Hospitant i Norad

SFT har utlånt en medarbeider i et vikariat i Norad fra 01.11.08 til ca. 01.05.09.

Medarbeideren er tilknyttet Næringsutviklings- og miljøavdelingen og arbeider hovedsakelig med klimaspørsmål.

3. Nye EU-medlemsland

3.1 Institusjonssamarbeid/Samarbeidsavtaler i EUs nye medlemsland

3.1.1 Polen

Institusjonssamarbeid mellom Polish Chief Inspectorate for Environmental Protection (GIOS) og SFT.

Institusjonssamarbeidet kom i gang etter et møte mellom Polish Chief Inspectorate for Environmental Protection (GIOS) og Statens Forurensningstilsyn (SFT) mai 2004. Utarbeidelsen av prosjektdokumentene ble slutført etter et møte mellom de to miljømyndighetene den 7. til 8. mars 2005.

Prosjektet er i overensstemmelse med policy og prioriteringer fra både EØS-finansieringsordningen og den norske finansieringsordningen. Begge ordningene har fokus på miljørettede tiltak. Den norske ordningen har fokus på styrking av forvaltningens evne til å gjennomføre relevant regelverk. Spesielt nevnes kommunal avfallshåndtering. Dette er også nevnt i MoU'en mellom Polen og Norge. I arbeidsgruppens innstilling (UD, desember 2003, s. 13) er det nevnt at "for å sikre langsiktig effekt av støtten innen miljøområdet er det viktig med utvikling av institusjoner og kunnskaps-/kompetanseoppbygging i miljøforvaltningen på sentralt, regionalt og lokalt nivå".

Langsiktig målsetting/utviklingsmål (goal): "To contribute to improved implementation and enforcement of environmental legislation in Poland"

Kortsiktig målsetting/tiltaksmål (purpose):

- Providing inspectors with equipment that enables the use of solutions envisaged in the project: IT and research equipment that quickly identifies pollution in two selected WIOs.
- Developing new inspection planning methods on the macro and micro (i.e. the environment user) scales
- Specifying measurable performance indicators for the solutions used in comparison with the year 2004.

Resultat/produkt (output):

- (1) An effective system for handling of data on inspections is established
- (2) Clear procedures for prioritization and performance of inspections, with emphasis on specific branches, are produced
- (3) Equipment for investigation at site is available
- (4) A system for dissemination of information to the general public is elaborated

Viktige aktiviteter og resultater så langt i 2008:

I 2008 ble alle prosjektaktiviteter gjennomført som planlagt og i hht. til prosjektplanen, med unntak av en workshop i tilsynsaktiviteter (akt. 3) som ble droppet etter forslag fra GIOS. Årsaken til det var en for stram tidsplan, med uforholdsmessige mange workshops og studiebesøk innen tilsynsaktiviteter, og at det ikke var behov for å gjennomføre denne ene workshopen (en av fire arbeidsmøter som alle skulle omhandle prosedyrer til det nye tilsynssystemet), og fordi tilsynsaktiviteter var i god rute både i forhold til innhold og målsetning. Det var enighet mellom GIOS og SFT om å droppe denne ene workshopen.

Det ble for prosjektet sett under ett gjennomført i alt 15 møter, hvorav 10 workshops i Polen, et studiebesøk i Skottland (Edinburgh) og 4 studiebesøk i Norge. Disse møtene fordelte seg på prosjektets 4 faglige underaktiviteter (outputs) på følgende måte; 11 innen akt. 3 (tilsyn), en innen akt. 2 (databasen), to innen akt. 5 (miljøinfo til allmennheten) og et statusmøte for hele prosjektet. Akt. 1 er prosjektledelse og akt. 4 er kun en liten akt. som i praksis er lagt inn som en del av aktivitet 3, og den gjelder feltmåleutstyr for inspektørene. I 2008 ble det gjort beslutninger om innkjøp av aktuelt feltmåleutstyr, i samsvar med prosjektplanen.

Formålet med studiebesøket i Skottland (SEPA), en del av tilsynsakt., var at GIOS også skulle få innspill fra andre tilsynsmyndigheter enn SFT på hvordan planlegge og drive et risikobasert tilsyn. Møtet var veldig godt tilrettelagt fra skotsk side og det faglige utbyttet var veldig bra i forhold til intensjonen med møtet, noe også GIOS gav klart uttrykk for.

Prosjektets tilsynsaktivitet er så godt som avsluttet, et nytt risikobasert tilsynssystem er utarbeidet, både på overordnet nivå (tilsynsplanlegging) og i forhold til de konkrete tilsynsbesøkene. Ressursmessig var denne aktiviteten mest krevende i 2008, jfr. arbeidsmøtene ovenfor. Alle møtene har mht. faglige delmål og innhold/agenda vært bra styrt i forhold til beskrivelsen i prosjektplanen. Resultatet av tilsynsaktiviteten sett under ett er positivt og godt i samsvar med prosjektets målsetning. Det som gjenstår i denne akt. er et arbeidsmøte i begynnelsen av 2009 som skal fokusere på opplæring og trening av tilsynspersonell (læring om det nye tilsynssystemet, nye rutiner etc.), samt et møte senere på året hvor evaluering og eventuelle justeringer av systemet skal diskuteres.

Det nye tilsynssystemet legger opp til en mer rasjonell og effektiv måte å bruke tilsynsressursene på, både innen planlegging, gjennomføring og oppfølging av tilsynet. Bla. ved å prioritere de viktigste miljøutfordringene og ved å fokusere på en enklere og mer målrettet måte å rapportere tilsynet på, f.eks. vektlegge rapportering av kun avvik.

I 2008 har det vært en viss utfordring i gjennomføringen av databaseaktiviteter, på polsk side, i forhold til å holde tidsplanen. Men viktige og positive avklaringer vedrørende bl.a. innkjøp av utstyr og mht. prosessen/framdriften i denne akt. ble gitt av GIOS på fjorårets siste workshop ((i uke 50). GIOS og SFT ble også enige i juni om å etablere bedre og hyppigere rapporteringsrutiner, fra GIOS til SFT om status og framdrift i denne aktiviteten, for å gjøre det enklere for SFT å følge denne prosessen. Vi ble også enige om at alle workshops innen tilsynsaktiviteter skal ha med en sekvens om databaseaktiviteter, for å holde trykket oppe fra polsk side i denne aktiviteten, og for at SFT lettere skal kunne følge prosessen fra utsiden og bistå overfor GIOS med råd og erfaringer på en god måte. I 2009 er databaseaktiviteter over i en ny fase, designfasen ble avsluttet i 2008 og programmerings- og implementeringsfasen begynner.

Arbeidsprosessen med å få på plass en ny databaseløsning, som skal serve det nye tilsynssystemet, fikk i løpet av 2008 et godt og forsterket påtrykk fra polsk side. GIOS skal utarbeide og oversende oss en ny og oppdatert framdriftsplan for 2009 med milepæler for arbeidsprosessen med den nye IT- løsningen.

I 2008 ble også aktivitet 5 startet opp, spredning av miljøinformasjon til allmennheten via nett. Arbeidet i denne aktiviteten er godt i gang og GIOS har utarbeidet en prinsipp-/struktuerskisse (som vi har kommentert på) for hvordan de vil at den nye informasjonsløsningen med sine portaler skal være. Vi skal også få en mer detaljert framdriftsplan for arbeidet som skal gjøres i 2009 i denne aktiviteten.

En viktig aktivitet i 2008 har vært å få til en tett, god og nødvendig kobling mellom de ovennevnte aktivitetene i prosjektet slik at prosjektet som helhet har en koordinert framdrift. Det betyr at det er viktig at den nye databaseløsningen (fra aktivitet 2) kommer på plass både i forhold til å kunne operere det nye tilsynssystemet, og i forhold til den nye informasjonsløsningen (fra aktivitet 5). Dette er en forutsetning for at prosjektet fullt ut skal kunne nå sitt overordnede mål om å bidra til en forbedret implementering og håndheving av miljølovgivningen i Polen. Resultatet av arbeidet som ble gjort i de ulike aktivitetene i 2008 var i så måte positivt.

Det har for øvrig gjennom hele prosjektet vært et veldig bra og konstruktivt samarbeidsklima mellom GIOS og SFT, og det har hele tiden vært en felles forståelse av prosjektets mål, framdriftsplan og rammebetingelser.

Prosjektet skal avsluttes med et sluttmøte i Polen i februar 2010.

Timebruk i 2008 = 61 ukeverk

3.2 Annet arbeid knyttet til nye EU-medlemsland/EØS-finansieringsmekanismene

Generelt om EU/EØS-arbeidet

SFT har også i 2008 fortsatt å arbeide aktivt for å øke egen kompetanse og spre informasjon om EU/EØS-arbeidet generelt og EØS-finansieringsmekanismene spesielt, både internt i etaten og overfor relevante eksterne aktører. Den vellykkede ordningen med den tidligere miljøråden i Brussel sin hospitering i SFT fra og med september 2006 ble videreført til 01.09.08. EØS-finansieringsordningene gir innpass i mottakerlandene som det er viktig å utnytte strategisk i vårt øvrige EU/EØS-arbeid.

Viktige aktiviteter og resultater i 2008:

- ✓ Oppfølging av MDs EU/EØS-strategi og "Retningslinjer for miljøforvaltningens deltakelse i komiteer og ekspertgrupper" inkl. maler for møteinstruks og - referat.
- ✓ Faglige innspill til MD
- ✓ Deltagelse (observatørstatus) i EØS-referansegruppe for miljø, arrangert av MD
- ✓ Opplæring i bruk av EØS-notatbasen
- ✓ Bistand vedr. EU/EØS institusjoner/prosesser til avdelinger, seksjoner og individuelt
- ✓ Deltakelse i miljøforvaltningens EU-EØS-nettverk (miljøbistandsnettverk)
- ✓ Videreutvikling av SFT interne EU /EØS nettverksmøter
- ✓ Videreutvikling og oppdatering av Intranett og Internett vedrørende EU-EØS relevante tema
- ✓ Videreutvikling og gjennomføring av interne engelskkurs relevant for deltagere i EU-møter
- ✓ Videreutviklet handlingsplan for SFTs EU/EØS-arbeid

Arbeid knyttet til EØS-finansieringsmekanismene

SFT har løpende arbeidet for å utvikle samarbeidet med de nye medlemslandene til EU innenfor EØS-finansieringsmekanismene. SFT har deltatt i møter og workshops som tilrettelegger og kontaktformidler for eksterne aktører både nasjonalt og internasjonalt, inkl. partnerskapskonferanse i Bucuresti i mai 2008. SFT har også vært i Tsjekia i januar 2008, som et ledd i arbeidet med å identifisere mulige prosjekter innenfor forurensningssektoren, som kan omfattes av finansieringsmekanismene med mulig norsk deltagelse (SFT eller andre).

SFT har deltatt på flere nasjonale møter og konferanser der EØS-mekanismene har vært tema, og har selv bidratt med erfaringsformidling på møter med andre norske aktører både innen forvaltningen og i bredere fora. I tillegg pågår det løpende oppgaver som å formidle kontakt ved partnersøk og informasjon til relevante institusjoner i landene under mekanismene, dvs. innen det offentlige, frivillige organisasjoner og privat sektor.

Tsjekia

SFT mottok i 2006 en henvendelse fra CENIA, Czech Environmental Information Agency, vedrørende et samarbeid innenfor EØS-finansieringsmekanismene. I mars 2007 var to representanter fra CENIA på besøk i SFT og presenterte sitt prosjektforslag. SFT gjorde gjensitt til CENIA i juni, hvor overordnede rammer for fremtidig samarbeid ble lagt. Videre prosjektplaner ble drøftet på et felles møte i Oslo i november. CENIA utviklet deretter en prosjektplan som ble drøftet og bearbeidet i fellesskap mellom SFT og CENIA i Praha januar 2008. Tema for samarbeidet er: Strengthening of Environmental Information Assessment and Establishment of an Environmental Assessment Centre in the Czech Republic. En felles søknad under EØS-mekanismene ble sendt innen fristen, men kom ikke igjennom hos Tsjekiske myndigheter. Videre forsøk på samarbeid har strandet dels pga. sprik mellom behov i CENIA og kompetanse i SFT, og dels pga. manglende ressurser i SFT i relevant seksjon. Begge parter har imidlertid uttrykt ønske om fortsatt å få til et samarbeid, dersom relevante tema blir identifisert.

Bulgaria og Romania

Eventuelle prosjektsamarbeid med disse landene vurderes for tiden, enten som institusjonssamarbeid SFT-rumenske/bulgarske myndigheter eller gjennom partnerskap utenfor forvaltningen. SFT har i 2008 bistått MD i utviklingen av et samarbeidsprosjekt mellom norske og rumenske myndigheter.

Viktige aktiviteter og resultater i 2008:

- ✓ Egeninnsats for utvikling av institusjonssamarbeid
- ✓ Formidlet kontakt ved partnersøk
- ✓ Informasjon til relevante institusjoner i landene under mekanismene, dvs. innen det offentlige, frivillige organisasjoner og privat sektor

Total timebruk Tsjekia, Romania, Bulgaria samt Polen utover institusjonssamarbeidet med GIOS = ca 10 ukeverk

4. Det bilaterale miljøsam arbeidet med Russland

Den overordnede målsetningen for det bilaterale miljøsam arbeidet med Russland i 2008 var å følge opp de føringene som ble gitt av det 13. kommisjonsmøtet under Den blandede norsk-russiske miljøvernkommisjonen og gjennomføring av *Arbeidsprogram for det norsk-russiske miljøvernssamarbeidet 2007-2008*.

Våre nordområder, både til havs og på land, utgjør felles og sammenhengende økosystemer som må forvaltes på en helhetlig, integrert og økosystembasert måte. Samarbeidet har bidratt til å øke den felles forståelsen av forurensningsproblemene i nordområdene, styrket samarbeidet om kontroll, overvåking og forebygging av forurensning for å sikre at utslipp til miljø av forurensende stoffer og håndtering av avfall holdes innenfor rammen av en bærekraftig utvikling. En viktig del av dette arbeidet er også å bevare, videreføre og videreutvikle det nettverket og samarbeidet som er etablert på forsknings og forvaltningsnivå mellom Norge og Russland.

SFT har i gjeldende periode ledet eller deltatt i prosjekter under temaområdene *Vern av havmiljø*, *Reduksjon av forurensning*, *renere produksjon* og *Grensenært samarbeid*, og er også norsk fagkoordinator for arbeidet under temaområdet *Reduksjon av forurensning*, *renere produksjon*. I tillegg deltok SFT på fagmøtet under den norsk-russiske miljøvernkommisjonen på Svanhøvd i juni, havmiljøgruppens møte i Moskva 2. oktober og på kommisjonsmøtet i Moskva 10-12 desember.

SFT og russiske Rostekhnadzor (Statelig tjeneste for miljøtilsyn, teknisk tilsyn og atomtilsyn) ble før miljøomorganiseringen i Russland enig om en samarbeidsavtale. Rostekhnadzor er etter den siste omorganiseringen lagt inn under Ministeriet for naturressurser og økologi. Det kom frem på havmiljøgruppens møte 2. oktober 2008 at ministeriet derfor ikke lengre synes det er naturlig med en egen avtale mellom SFT og Rostekhnadzor. I et brev til MD og SFT i oktober foreslo naturressursministeriet i stedet å etablere en Forurensningsgruppe under miljøsam arbeidet. Norge har svart positivt på henvendelsen og det ble på Kommisjonsmøtet i Moskva i desember 2008 bestemt at russisk side vil ta initiativ til et møte i februar 2009 for å diskutere dette nærmere.

Arbeidet i SFT er koordinert av Internasjonal seksjon, mens fagseksjonene i SFT har ansvar for gjennomføring av de enkelte prosjektene. I tillegg har NILU og Akvaplan NIVA vært

prosjektansvarlig for flere prosjekter. Arbeidet er gjennomført i samarbeid med en rekke myndigheter og fageksperter på norsk og russisk side.

SFT ble tildelt 2, 47 millioner kroner til prosjekter under arbeidsprogrammet for 2008. I tillegg ble 1,65 millioner kroner av ubrukte midler fra programmet overført fra 2007. Regnskapet for 2008 viser et forbuk på 3,8 millioner kroner. I tillegg er halvparten av de 80 000 EUR, som ble overført til NEFCO via brev fra SFT av 12. desember 2007 til prosjektet *Vann og avløp i Kenozero Nasjonalpark*, benyttet i 2008. Det er søkt om overføring av 0,34 millioner kroner til 2009. For nærmere detaljer om tildeling og forbruk av midler til de enkelte prosjektene se tabell under kapittel om økonomi.

Samarbeidsgruppen for Nordområdene (SFT, OD og Ptil) ble etablert i 2006 og har som mål å koordinere myndighetsarbeidet overfor Russland på etatsnivå, som Norge og Russland har når det gjelder petroleumsaktivitet. Gruppen møttes i 2008 i juni (Svanhovd) og oktober (Moskva).

Kort oppsummering av prosjektarbeidet i 2008

SFT har i gjeldende periode ledet eller deltatt i prosjekter under temaområdene 1. Vern av havmiljø, 3. Reduksjon av forurensning, renere produksjon og 4. Grensenært samarbeid, og er også norsk fagkoordinator for arbeidet under temaområde 3.

Flere av prosjektene det var bevilget midler til kom først i gang på høstparten, noe som delvis skyldes sen tildeling av prosjektmidler (13. mai 2008), kapasitetsutfordringer i SFT og/eller omorganiseringer i enkelte etater i Russland. Det var likevel kun ett prosjekt (PCB-prosjektet) som ikke ble igangsatt og/eller gjennomført i 2008. Flere etablerte prosjekter fra tidligere år ble videreført i 2008, herunder havmiljøprosjektene HAV-7 Harmonisering av overvåkningsmetodikk i henhold til OSPAR, HAV-10 Miljøovervåking i Barentshavet (videreføring av HAV-24) og HAV-17 Erfaringsutveksling og statlig miljøkontroll (videreføring av HAV-18). Det har også vært høy aktivitet i prosjekter under DGS-2 Overvåking av luftkvalitet, FOR-3 *Avfallshåndtering - Regionalt samarbeid* og FOR-4 Vann og avløp i Kenozero. FOR-1 Renere produksjon i Nordvest Russland er fra 1. januar 2008 tilbakeført til Miljøverndepartementet (MD).

VERN AV HAVMILJØET

HAV-7 Harmonisering av overvåkningsmetodikk ihht OSPAR/JAMP¹ (oppstart 2002) er videreført i 2008. Formålet er å bidra til at russiske miljøvernmyndigheter og institusjoner harmoniserer sin overvåking av havmiljøet (kyst) med OSPARs metoder for overvåking av miljøgifter (JAMP/CEMP programmet), og tilrettelegge for at Russland på sikt kan delta i OSPAR-arbeidet. På en workshop i Moskva 19. juni 2008 ble resultatene fra 2007 gjennomgått og aktiviteter for 2008 diskutert. Det planlagte feltarbeidet for 2008 er utført i hht planen. Russiske miljømyndigheter kom høsten 2008 med informasjon om at de ønsker å etablere et eget kystovervåkningsprogram i Kvitsjøen i 2009, basert på metoder for overvåking fra OSPARs JAMP/CEMP-program. Prosjektet har med dette kommet et godt skritt videre ift en av sine hovedmålsetninger. Resultater fra prosjektet til nå (2006-2007) har blitt presentert på OSPARs ASMO-møte (Oslo, april 2008) og resultater fra JAMP-aktiviteter i Russland er også presentert på konferansen DIOXIN 2008 i Birmingham i august 2008.

HAV-10 Miljøovervåking etter oljeutslipp, er en videreføring av HAV-24/HAV10 (oppstart 2006). Formålet er å styrke det norsk-russiske samarbeidet omkring kartlegging (assessment) og overvåking av miljødeleggelser i forbindelse med oljeutslipp, samt utvikling av felles retningslinjer og manualer for opprensning og overvåking av oljeutslipp

---

¹ Se vedlegg med forkortelser bak

tilpasset arktiske marine havområder. Sluttrapporten fra HAV-24, som HAV-10 bygger på forelå 8. september 2008. Basert på resultatene fra HAV-24 utarbeider prosjektet forslag til felles retningslinjer og manualer for opprensning og overvåking av oljesøl tilpasset arktiske områder. I tillegg er sammenligninger av "case"- oljeutslippene i Onega Bay (Volgatankerulykken, 2003) og Nordsjøen (Server-ulykken, 2007) videreført og utvidet. Prosjektet skal etter planen ferdigstilles 1. mars 2009.

HAV-17 Erfaringsutveksling og statlig miljøkontroll innen petroleumsvirksomhet (videreføring av HAV-18) ble gjennomført 8. til 11. desember 2008 med en vellykket revisjon av StatoilHydros Glitne-felt. Målet med prosjektet var å gjennomføre en "vanlig" norsk offshore-revisjon på miljøområdet med deltakelse fra russiske kontrollører som utfører tilsyn med russiske oljeinstallasjoner. Fra russisk side deltok Dimitry Solopov fra Rosprirodnadzor.

SFT deltar også aktivt innen *HAV-1 Status for miljøtilstand og biologiske ressurser i Barentshavet*, hvor formålet er å utarbeide en felles rapport om miljøtilstand og biologiske ressurser for hele Barentshavet (SFT leder ekspertgruppen om forurensning) og *HAV-11 Miljødataportal for Barentshavet og Kvitsjøen* hvor formålet er å etablere en felles norsk-russisk miljødataportal.

REDUKSJON AV FORURENSNING, RENERE PRODUKSJON

FOR-1 Renere produksjon i nordvest Russland ble fra 1. januar 2008 tilbakeført til MD.

FOR-3 Avfallshåndtering - Regionalt samarbeid om innsamling og håndtering av kvikksølvavfall i lyskilder ble i 2008 videreført i Fase II Pilot prosjekt i Pinezhsky-distriktet. Hovedvekten i prosjektet var på innsamlingsdelen av avfallshåndteringen (herunder transport og sikker lagring frem til behandling). Det ble i mars og juni avholdt prosjektmøter i Arkhangelsk. I mars ble det også gjennomført et besøk i pilotprosjektregionene (Karpogory og Pinega). I månedsskiftet september/oktober var en russisk ekspertgruppe på 7 personer fra miljøkomiteen i regionsadministrasjonen i Arkhangelsk og Pinezhsky-distriktet, Rostekhknadzor, samt lederne i de kommunale selskapene i Pinega og Karpogory, som skal forestå innsamlingen av kvikksølvholdig avfall, på studiebesøk til Norge. Det har kommet meget positive tilbakemeldinger fra russisk side på dette studiebesøket, som ble ansett som svært viktig og av stor betydning for deres videre arbeid med å etablere et godt system for innsamling og behandling av kvikksølvholdig avfall. Russerne er nå i ferd med å etablere et opplegg for innsamling av lysrør i Pinezhsky-distriktet. Prosjektet er også finansiert gjennom Barentssekretariatet. SFT og Norsk forening for farlig avfall (NFFA) sin veileder for håndtering av farlig avfall er oversatt til russisk.

FOR-4 Vann og avløp i Kenozero Nasjonalpark (oppstart 2003), kan nærme seg slutføring. NEFCO undertegnet 30. september 2008 kontrakt med Plesetsk kommune i Arkhangelsk Oblast om gjennomføring av prosjektet. NEFCO anser at prosjekteringsstart ble igangsatt innen 31. oktober 2008, og at SFTs betingelser dermed er overholdt. Prosjektet skal senest avsluttes innen 31. august 2009. Formålet med prosjektet er å bidra til vannforsyning og avløpshåndtering i nasjonalparkens administrasjonssenter.

Prosjektet med mål å forebygge *FOR-X PCB-forurensning fra elektrisk utstyr og lagret PCB* kom ikke i gang i 2008. Midlene fra dette prosjektet ble derfor omdisponert til DGS-2. Det var imidlertid enighet på det norsk-russiske ekspertmøtet på Svanhøvd i juni om at Norge og Russland skulle søke samarbeid innen dette området og det er også vedtatt som nytt prosjekt (FOR-6 Reduksjon av PCB-forurensning) i arbeidsprogrammet for 2009-2010. En ny henvendelse til Russland vil sendes i januar 2009.

GRENSENÆRT SAMARBEID

DGS-2 Overvåking av luftkvalitet ble i 2008 videreført i tre delprosjekter; målinger av SO₂ i hhv. Nikel og Karpdalen og metaller i svevestøv i Svanvik. Overvåking av luftkvalitet i Nikel pågår kontinuerlig. Imidlertid stengte russiske myndigheter i september 2008 dette måleinstrumentet. Det ble avholdt et møte 17.-18. november i Oslo mellom representanter fra Murmansk fylke, Hydromet Murmansk, MD, SFT, FMFI og NILU for å få klarhet i hva som lå til grunn for stengingen og hva som må til for å få åpnet målestasjonen igjen. Det kom på møtet frem at det var nødvendig med en egen tillatelse for etablering av måleutstyr på russisk område. NILU skal utarbeide slik søknad. Det er lagt opp til å holde et oppfølgingsmøte med norske aktører i januar 2009 for å diskutere videre prosess med denne og de øvrige oppfølgingspunktene i protokollen fra møtet. Det ble høsten 2008 etablert en ny målestasjon for SO₂ i Karpdalen og for måling av tungmetaller i svevestøv i Svanvik. I tillegg ble det tatt prøver av mose på ulike lokaliteter for analyse for dioksiner, PCB og PAH.

ØKONOMI

Prosjekter i 2008				
	Overført fra 2007	Tildelt 2008	Benyttet 2008	Søkes overført til 2009
1. Vern av havmiljøet				
HAV-7	-	650 000	650 000	-
HAV-10	-	350 000	187 500	162 500
HAV-17	-	180 000	*42 690	180 000*
3. Reduksjon av forurensning og ren produksjon				
FOR-1	1 653 201	-	1 653 201	-
FOR-3	-	280 000	284 458	-
FOR-4	80 000 EUR**	-	40 000 EUR	-
PCB	-	50 000	***	10 087
4. Grensenært samarbeid				
DGS-2	-	906 000	941455	-
Øvrig				
Svanhovd miljøsenter	-	50 000	50 000	-
SUM	1 653 200****	2 466 000	3 809 304****	352 587

* HAV-17 ble ikke gjennomført før andre uke i desember og utleggene kunne derfor ikke faktureres MD per 31. november 2008. Hele beløpet er derfor søkt overført til 2009, selv om kr 42 690 ble benyttet i desember 2008.

** 80 000 EUR ble overført til NEFCO via brev fra SFT av 12.12.2007.

***Midlene ble ikke benyttet til PCB-prosjektet, men er omdisponert til DGS-2 (kr 35 455) og FOR-3 (kr 4 458), dvs totalt omdisponert kr 39 913 av PCB-prosjektets midler.

**** Sum ekskl. midlene som ble overført NEFCO i 2007.

5. Arbeidet under Arktisk Råd

Arbeidet under Norges formannskap i Arktisk Råd har hatt et høyt fokus i SFT i 2008. SFT har ansvaret for den norske representasjonen i tre av seks arbeidsgrupper (AMAP, ACAP og PAME) og deltar også i SAO- og Ministermøter under Arktisk Råd. SFT ved Per Døvle har også vervet som viseformann i AMAP.

5.1 Arctic Monitoring and Assessment Programme (AMAP)

Arbeidet under AMAP har også i 2007 hatt utskifting av medarbeidere. SFT har prioritert innsatsen og kapasiteten på det vi har ansett som de viktigste oppgavene.

Oil and Gas Assessment (OGA). Arbeidet med å utarbeide en rapport om olje- og gassaktivitet i Arktis ble initiert i 2002 og har resultert i rapporten *Oil and Gas Assessment in the Arctic (OGA)* som ble ferdig i 2007. Rapporten publiseres i to deler, en vitenskapelig rapport (Scientific report >1200 sider fordelt på 2-3 volumer) og en kortere oversiktsrapport (Overview report). SFT har deltatt aktivt i arbeidet med å ferdigstille Executive Summary, som inneholder anbefalinger basert på de vitenskapelige funnene i hovedrapporten. Pga innsigelser har arbeidet med Executive Summary også pågått våren 2008 hovedsakelig per e-post og telefonkonferanser. Rapporten er trykket opp høsten 2008 og er sendt ut til våre samarbeidspartnere.

"State of the Arctic 2009". I løpet av 2008 har betydelig arbeid blitt nedlagt i oppdateringen av forurensningsstatus i Arktisk. Vitenskapelige rapporter er utarbeidet og en kortversjon er under sluttdiskusjon for oversendelse til Ministermøtet i Tromsø i april.

Rapporten omfatter persistente organiske stoffer (POP), helseeffekter og radioaktivitet. Medarbeidere fra bla norsk Polarinstitutt, Statens Strålevern, Tromsø universitet mfl har sammen med andre internasjonale eksperter bidratt med verdifull kompetanse i arbeidet.

"Climate change update"

Det er utarbeidet en egen statusrapport på nye funn knyttet til klimaforhold i Arktisk. Dette omfatter bla. foreløpige resultater fra Danmark om reduksjon av ismassene på Grønland, resultatene fra en vurdering av karbon-syklusen i Arktis og arbeidet med å vurdere potensialet til kortlivede klimapåvirkere som sot, metan og bakkenær ozon. Kunnskapshullene er store, men mye kan tyde på at kortlivede påvirkere på kort sikt kan bety mye for temperaturøkning i Arktis. Samtidig kan det være lettere å treffe tiltak mot noen av dem på vei mot langsiktige tiltak mot langlivede klimagasser.

SWIPA prosjektet, som skal summere opp nye kunnskaper om Grønland-isen (Dk), hav-isen i Arktis (N og USA) og om permafrost, snødekke og hydrologi (S, USA og R) er i gang. Det er opprettet egne delprosjektgrupper og en overordnet koordineringsgruppe som skal sikre dekning av grensespørsmål og hindre dobbeltarbeid.

The Sustained Arctic Observatory Network (SAON). Et forslag til at Arktisk Råd bør spille en av hovedrollene i en koordineringsgruppe (Arctic Observing Forum (AOF)) er under utarbeidelse. AOF skal diskutere og foreslå tiltak til å forbedre og strømlinjeforme Arktisk overvåkningsarbeid og langsiktig forskning på tvers av landegrensene. Dette gjelder bla. undersøkelser, dataflyt og bruken av data fra de ulike Arktiske nasjonale observasjonsstasjonene og nasjonale overvåknings- og undersøkelsesprosjekter. The Sustained Arctic Observatory Network (SAON) har vært drøftet i to workshops også i 2008. En interimsgruppe bestående av forskere og forvaltere fra ulike internasjonale organisasjoner med interesser i Arktisk, har utgitt en anbefaling om opprettelse av SAON og en tilhørende AOF.

AMAP Working Group og Heads of Delegation møter (WG og HoD). SFT har deltatt på et AMAP WG HOD møte i Oslo i mai 2008 og på et AMAP møte i Quebec i desember 2008. Videre har vi deltatt på workshops om SAON og kortlivede klimapåvirkere.

5.2 Arctic Contaminants Action Program (ACAP)

Aktiviteten i de ulike prosjektstyringsgruppene (PSG) under ACAP har variert i 2008, men SFT har deltatt aktivt der det har vært aktivitet. SFT søkte MD/UD om 600.000,- i støtte til prosjekter under ACAP i 2008, men har ikke mottatt midler. 100.000,- NOK gjenstod som ufordelt etter 2007 fordi noen av prosjektene hadde hatt et mindre behov enn forventet. Pengene ble overført til ACAP-prosjektet om utrangerte pesticider i 2008.

Kvikksølv. Arbeidet i ACAPs prosjektstyringsgruppe (PSG) for kvikksølv ledes av Danmark. Det er arrangert ett møte i prosjektstyringsgruppen i 2008 Moskva (21. februar 2008) der en egnethetsstudie for innsamling av kvikksølvholdig avfall i nordvest Russland, utviklet av prosjektet, ble presentert. Kant i kant med møtet ble det holdt et seminar om innsamling av kvikksølv i nordvest Russland. Seminaret ble ansett som svært vellykket og hadde deltakere fra lokale russiske myndigheter samt leverandører for utstyr for innsamling av kvikksølvholdig avfall. For å komme videre i dette kvikksølvprosjektet må det utpekes en region som er interessert i å være med og gjennomføre innsamling av kvikksølvholdig avfall. Prosjektstyringsgruppen har siden møtet i februar 2008 ventet på tilbakemelding fra russiske myndigheter på hvilke(n) region(er) som kan være aktuelle. SFT har ikke utbetalt midler til prosjekter under denne PSG i 2008.

PCB. Arbeidet i ACAPs PSG for PCB ble i 2007 lagt på is i påvente av at Russland tar initiativ til videre fremdrift i arbeidet med å etablere et destruksjonsanlegg for PCB. Ingen aktivitet i 2008. SFT har ikke utbetalt penger til prosjekter under denne PSG i 2008.

Dioksiner og Furaner. Arbeidet i ACAPs PSG for dioksiner og furaner ledes av Sverige. Norges bidrag har tidligere bestått av at TEKNA har gjennomført Renere Produksjon-programmer i bedrifter med dioksinutslipp. I tillegg har SFT vært med i prosjektstyringsgruppen. I 2008 har SFT deltatt i prosjektstyringsgruppen, men uten Teknas bistand. Det har vært arrangert ett møte i ACAPs PSG for dioksiner og furaner i 2008 (Moskva 6. mars 2008). SFT deltok på dette møtet. Prosjektgruppen har i 2008 ferdigstilt en rapport fra fase II i prosjektet, som oppsummerer resultatene fra måling av utslipp av PCDD/F ved ulike bedrifter i Russland. Prosjektet har samtidig sett på muligheter for implementering av BAT og BEP for å redusere utslipp av dioksiner. Fase III i prosjektet var planlagt å starte opp i begynnelsen av 2008, men oppstarten har blitt forsinket. Målet er implementering av renere produksjonstiltak på en eller flere aktuelle bedrifter for å redusere utslipp av dioksiner, basert på anbefalinger fra fase II i prosjektet. SFT har ikke utbetalt penger til prosjekter under denne PSG i 2008.

Bromerte flammehemmere (BFR). Arbeidet i ACAPs PSG for BFR ledes av Norge. Det har vært arrangert ett telefonmøte i prosjektstyringsgruppen i 2008 og gruppen har ferdigstilt sin

fase I rapport ” Inventory of sources and identifications of BFR alternatives and management strategies”. Rapporten ble publisert på AMAPs hjemmesider høsten 2008. Gruppen har fått mandat fra ACAP WG til å fortsette for et informasjonsutvekslingsforum i 2 år.

Prosjektstyringsgruppen skal fremdeles lete etter mulige fase II i prosjekter som innebærer gjennomføring av tiltak for å redusere forurensning fra BFR. SFT har ikke utbetalt penger til denne PSG i 2007.

Utrangerte pesticider. Arbeidet i ACAPs PSG for Utrangerte pesticider ledes av Finland. Arbeidet går ut på å kartlegging, innsamling og samt trygg ompakking og mellomlagring av utrangerte og etterlatte pesticider i Russland. De 11 regionene som har størst avrenning til Arktis er valgt ut. I tillegg jobber PSG for å få på plass miljøforsvarlig destruksjon av pesticidene. Det har vært arrangert ett møte i prosjektstyringsgruppen i 2008 (Surgut, Russland september 2008). SFT deltok på møtet som omfattet besøk på et forbrenningsanlegg for oljeholdig avfall som er under bygging. Prosjektstyringsgruppen skal undersøke om dette forbrenningsanlegget også kan forbrenne pesticider. Et pilotprosjekt på miljømessig forsvarlig destruksjon av 100 tonn pesticider er under planlegging. SFT har betalt ut 100.000,- NOK til dette prosjektet i 2008. Pengene er brukt og gruppen signaliserer at de trenger mer penger i 2009 dersom innsamlingen av utrangerte pesticider skal fortsette.

Integrert strategi for farlig avfall i Russland (IHWMS). I 2007 startet man opp arbeid med et nytt prosjektforslag under ACAP, etter mandat fra siste Ministermøte i Salekhard i 2006. Prosjektet er kalt ”Integrated Hazardous Waste Management Strategy (IHWMS)”. USA har vært svært aktive pådrivere for å få dette prosjektet i gang. Russland leder prosjektet med USA og Norge som co-ledere. Det er opprettet en prosjektstyringsgruppe, men prosjektplaner, dvs. Terms of Reference (ToR) og Project Management Plan (PMP), fremdeles er under utvikling. Norge har gitt innspill på dokumentene og oppdatering av dokumentene avvendes. SFT har deltatt på tre møter i Moskva i 2008 (januar, mars og september 2008) der IHWMS har vært tema. SFT har satt av 200.000,- NOK i 2007 til dette prosjektet, men siden prosjektet ikke har kommet i gang har det ikke vært forbruk av penger i prosjektet så langt. Pengene står på AMAPs konto. SFT foreslår at disse pengene videreføres til 2009.

ACAP Working Group (WG). SFT har deltatt på to ACAP WG møter i 2008. Et i Moskva i mars 2008 og et i Helsinki i september 2008.

5.3 Protection of the Arctic Marine Environment (PAME)

Det er i løpet av 2008 arrangert tre PAME-møte hvor landsrepresentantene og PP (Permanent Participant) har deltatt. Møtene har funnet sted: mai/juni i St. Johns, oktober i Helsinki og november i Oslo. Vi har ikke mottatt midler fra UD til prosjektsamarbeidet under PAME i inneværende år.

Følgende prosjekter er underlagt PAME:

- *Arctic Marine Shipping Assessment (AMSA) (USA, Canada og Finland)*
- *Best Practice in Ecosystem-based Ocean Management in the Arctic (BePOMar) (Norge)*
- *Update of Regional Program of Action for the Arctic (Canada, Island)*
- *Evaluation and Update of the Arctic Offshore Oil and Gas Guidelines (USA)*
- *Ecosystem Approach – Large Marine Ecosystem (LME) (USA)*

Arctic Marine Shipping Assessment (AMSA), ledes av USA, Canada og Finland. Norge leder arbeidet med kap 6 (Miljøpåvirkning) i rapporten, men har ellers ikke vært involvert i arbeidet før høringsrundene nå i høst. Det ble på møtet i St. Johns vedtatt at det skal utarbeides to dokumenter; et 1000-siders bakgrunnsdokument (det som det har vært arbeidet på til nå) som ikke vil bli et offisielt AR-dokument, og en 100-siders rapport som skal forhandles og vil bli det offisielle AR-dokumentet. Arbeidet med rapporten er svært forsinket og første utkast til

rapporten som skal forhandles kom først i midten av november. Det ser imidlertid ut til at man likevel vil komme i mål med rapporten innen fristen før ministermøtet våren 2009.

Norge leder arbeidet med BePOMAr (Best Practices in Ecosystems-based Ocean Management in the Arctic). Arbeidet har resultert i to dokumenter; et hvor hvert enkelt land gir innsikt i hvordan de har gjennomført økosystembasert forvaltning (denne teksten forhandles ikke) og et anbefalingsdokument som gir en oversikt hvilke elementer som bør være til stede i en helhetlig forvaltning (dette skal forhandles). I tillegg ble det avholdt en workshop om temaet i tilknytning til SDWG-møtet i oktober. Rapporten er ferdigstilt og vil bli lagt frem på ministermøtet i april.

Arbeidet med oppdatering av *Arctic Offshore Oil and Gas Guidelines* som PAME (vedtatt i 1998 og oppdaterte første gang i 2002), ledes av USA. Arbeidet ble ferdigstilt på møtet i Helsinki i oktober. Norge ved SFT har deltatt aktivt inn i dette arbeidet.

Økosystembasert forvaltning og LMEer (Large Marine Ecosystems). Det er under PAME opprettet en egen ekspertgruppe som jobber med dette temaet. Norge ønsker å styrke sin deltakelse i arbeidet, og vil fra 2009 være representert med to nasjonale eksperter i arbeidsgruppen (Havforskningsinstituttet og Polarinstituttet). Det er også lagt opp til at mandatet for gruppens arbeid skal revideres i neste periode.

5.4 Møter for Senior Arctic Officials (SAO-møter)

SFT har deltatt på to SAO-møter i 2008 (Svolvær i april og Kautokeino i november 2008). SFT har bistått MD og UD der dette har vært nødvendig og har utarbeidet flak og "speaking notes" på saker som sorterer under AMAP, ACAP og PAME, der dette har vært ansett som relevant.

6. Southeastern Europe (SEE)/Balkan

Institusjonssamarbeid / Internasjonale samarbeidsfora SEE/Balkan

Samarbeidet med Serbia ble avsluttet i januar etter 2006/2007-prosjektperioden. Planen var å starte et nytt prosjekt i inneværende år (2008), men dette er blitt utsatt. Initiativet til eventuell videreføring ligger i UD/MD.

Viktige aktiviteter og resultater så langt i 2008:

- ✓ Avslutningsworkshop om avfall i Beograd januar 2008

Timebruk i 2008: 3 ukeverk

7. Eastern Europe, Caucasus and Central Asia (EECCA)

Institusjonssamarbeid / Retningslinjer fra UN-ECE ministermøter

Kasakhstan

Samarbeid med kasakhstanske miljømyndigheter

Basert på en "Fact Finding Mission" til Kasakhstan i 2005 ble et samarbeid med kasakhstanske miljømyndigheter startet opp i 2006. Samarbeidet har vært finansiert med midler fra UD. Formålet med prosjektet "Styrking av miljøinspektoratet i Kasakhstan" er å sette sentrale og regionale myndigheter bedre i stand til å drive tilsyn med petroleumssektoren. Prosjektet gjennomføres i nær kontakt med OECD-sekretariatet.

Hovedpunkter i prosjektet:

- Sammenligne miljøkrav som stilles til petroleumsvirksomheten i de to landene
- Sammenligne hvordan tillatelser til petroleumindustrien utformes og hvordan kravene i tillatelsen blir fulgt opp av miljømyndighetene gjennom tilsyn
- Sammenligne hvordan myndighetenes kostnader blir dekket relatert til kravstilling og tilsyn
- Sammenligne myndighetenes sanksjoner ved avdekking av avvik fra kravene
- Sammenligne hvordan ulike myndigheter i de to landene følger opp petroleumindustrien
- Vise hvordan SFT benytter elektroniske datasystemer til planlegging, gjennomføring og oppfølging av tilsynet
- Vise hvordan SFT følger opp internasjonale avtaler og standarder

UD bevilget kr. 680 000 til videreføring av prosjektet i 2007, jfr. brev av 10.04.07. Etter nærmere diskusjon med kasakhstansk MD ble det enighet om å utsette deler av de planlagte aktivitetene fra 2007 til 2008. UD har gitt sin tilslutning til dette. De gjennomførte aktivitetene framgår nedenfor.

Viktige aktiviteter og resultater i 2008:

- ✓ I perioden 14.11.– 22.11.2008 var representanter fra miljøforvaltningen i Kasakhstan på studieopphold i Norge med SFT som vertskap. Hensikten med besøket var å:
  - gi innsikt i arbeidsmetoder som norsk miljøforvaltning benytter ved gjennomføring av tilsyn innen offshore industrien.
  - delta i en planlagt SFT-revisjon av en offshoreinstallasjon, gi innsikt i forberedelser og aktiv deltagelse i den praktiske gjennomføringen ute hos operatør/selskap
  - bidra til kunnskapsoverføring basert på deltakernes erfaring fra oppholdet i Norge (som et bidrag til en institusjonell styrking av miljøinspektoratet i Kasakhstan)
  - gi ytterligere informasjon om hovedtrekkene i norsk miljøforvaltning med fokus på lovgivning og tilsyn av petroleumindustrien
  - oversette relevante deler av den nye miljøloven (Environmental Code)

Kasakhstanske miljømyndigheter har i 2008 reorganisert sitt miljøinspektorat slik at dette nå omfatter ansvar både for tillatelser og oppfølgende kontroll (Committee for Environmental Regulation and Control (CERC). Det er også utnevnt/tilsatt ny leder av miljøinspektoratet. (CERC) Det har i 2008 vært en tett kontakt med OECD for gjennomføring av de planlagte aktivitetene.

Timebruk i 2008 = 3 ukeverk